

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(oponent práce)

Student/ka:	Kateřina TONÁROVÁ
Studijní program:	Předškolní a mimoškolní pedagogika
Studijní obor:	Učitelství pro mateřské školy
Téma bakalářské práce:	Rozvoj osobnosti dítěte prostřednictvím hudebních činností v mateřské škole
Vedoucí práce:	Doc. PaedDr. Daniela Mandysová
Oponent práce:	Doc. PaedDr. Miloš Kodejška, CSc.
Akademický rok:	2022/2023

Koncepce práce a její struktura:

Koncepce předložené bakalářské práce je kvalitní a uvedený obsah může řešit zadaný úkol. Téma práce je nosné, protože rozvoj osobnosti je prioritou každého hodnotného vzdělávání. Podle mého názoru by text mohl také obsahovat více praktických reflexí nebo dokonce i praktickou kapitolu, která by vycházela z pozorování uvedených námětů na rozvoj osobnosti v předškolním hudebním vzdělávání.

Obsahová stránka:

Na samém počátku autorka omylem zařazuje mezi hudební dovednosti také smysl pro rytmus, smysl pro barvu tónu a melodii, které hudebními dovednostmi nejsou. Jsou to hudební schopnosti - rytmické cítění, témbrové cítění a tonální cítění. *Rozdíl mezi hudebními dovednostmi a schopnostmi bude námětem u obhajoby.* První kapitola pojednává o problematice osobnosti. Osobnost vysvětluje z hlediska "prostého jazyka", jak autorka sama uvádí. Jádro pojmu osobnost tímto jen naznačuje, ale nevysvětluje. Podstata osobnosti spočívá v integraci všeho, co má pro dítě význam, aby se realizovalo ve vztahu ke svému prostředí i sobě. V tomto smyslu jsou stanoveny i klíčové kompetence pro předškolní věk, které autorka sice dále popisuje, ale z odborného hlediska je nedává do spojitosti s osobností. Řada důležitých termínů tak není objasněna. Mezi nejpodstatnější náleží osobnostní postoje. Ty se mohou formovat právě prostřednictvím hudebních činností. Bakalářská práce je ale už svým názvem zaměřena k této problematice, takže tomuto tématu by se měla autorka věnovat podstatně více než na jednu stránku textu! K tvrzení, že každé dítě je osobností (strana 5), chci poznamenat, že dítě se jako osobnost nerodí, ale že se jí stává postupně v procesu zrání vnitřních činitelů pod vlivem podnětného prostředí.

Autorka ve druhé kapitole hodnotí nejdůležitější proměny v životě dítěte od jeho narození po jeho vstup do základní školy. V subkapitole 2.1 nesouhlasím s tvrzením, že k hudebnímu rozvoji (nikoli hudby) můžeme pomoci každému dítěti, které má fyzické předpoklady. K hudebnímu rozvoji jsou nutné i mentální předpoklady (strana 5). Při charakteristice hudebního vývoje v kojeneckém období se citovaný text zbytečně opakuje (problematika prvních úsměvů, úchopů, vstávání a chůze na straně 7). Podle mého názoru mohla využít většího počtu odborné literatury, která se váže v tomto smyslu k obecné a hudební ontogenezi předškoláka. Především však s ohledem na zadání práce by textu pomohlo ho doplnit o vlastnosti psychiky (jako eidetismus, topismus, labilitu chování, synkretismus aj.) a rozvoj hudebního vnímání (z hlediska jeho reflexní podstaty, psychologie hudebních činností, společenského vývojového charakteru vědomí). Tak by došlo více k integraci v procesu

chápaní osobnostního rozvoje prostřednictvím hudebních činností. Odborné literatury je k tomu dostatek. Kladně hodnotím, že autorka věnovala pozornost propojení hudebního rozvoje (zpěvu) s řečí. Je to důležitý ontogenetický moment. *V tomto smyslu bude položena otázka u obhajoby.* S popisem jednotlivých ontogenetických období souhlasím, i když by některé aspekty bylo třeba zpřesnit a jejich obsah prohloubit, jak jsem výše naznačil.

Třetí kapitola pojednává o hudební výchově jako součástí rámcového vzdělávacího programu předškolního vzdělávání. Vychází z oficiálních dokumentů, které cituje a komentuje. Je škoda, že tuto část bakalářské práce autorka více nezaměřila k utváření osobnostních vlastností a postojů, které predikují osobnostní vývoj a mají vazbu na již výše zmíněné charakteristiky hudebního a obecného vnímání a charakteristiky psychických procesů. Pak by problematika RVP PV nemusela být pouze prezentována, ale též náležitě vysvětlena ve vazbě na osobnostní vývojové pojetí (například v souladu s Helusovou koncepcí) a poskytla by prostor pro uplatnění odborných názorů nebo zkušeností kandidátky.

Čtvrtá kapitola se věnuje hudebním činnostem v mateřské škole. Autorka pojednává o jednotlivých hudebních činnostech v obecné rovině. Většinou deklaruje obecně známá fakta. *Proto položím v tomto smyslu otázku u obhajoby této práce.* V příkladu nácvičku lidové písně postrádám po motivující části rozezpívání a vůbec i teoretické zdůvodnění důležitosti průpravných a přípravných cvičení pro rozezpívání, pro rozvoj tonality a hlasového rozsahu. Utváření hlasových, dechových nebo artikulačních dovedností by mělo být součástí této části a vše by se mělo vázat k nacvičovaným písním. Závěrečná diskuse s dětmi by měla obsahovat etické zřetele, neboť název práce je zaměřen na utváření osobnosti. Bohužel tyto výstupy na rozvoj jednotlivých vnitřních a sociogenních podmínek nejsou velmi zřejmé, i když v omezeném rozsahu jsou obsaženy. Při sepisování bakalářské práce by bylo vhodné se v textu také zabývat například oblastmi podpořenými hudbou (osobnostní a sociální výchovou, jazykem a řečí, souvislostmi s příslušnými aspekty RVP PV aj.), soupisem hudebních a obecných schopností a dovedností, které uváděné činnosti kultivují (např. koordinace ruky, oka, sluchu, tvořivost, slovní zásoba aj.). Pro zkvalitnění práce bych také doporučil odborná zamyšlení, pro jaké osobnosti postoje jsou dané činnosti intervence navozeny (např. ke vztahu k přírodě a k přírodním dějům, k sebeovládání, přizpůsobivosti, vytrvalosti, volním hodnotám aj.). V tomto smyslu by bylo zvolené téma bakalářské práce více progresivní a mělo by vyšší smysl v odborné a metodické rovině. Tímto naznačuji, kam by mohla směřovat například koncepce možné diplomové práce (v rámci nástavbového magisterského studia předškolní pedagogiky). Konstatuji, že v omezené míře byly vazby mezi hudebním a osobnostním kontextem naznačeny. V některých drobnostech nesouhlasím s tvrzeními. Například, že poslech hudby by měl trvat do 2 minut (strana 37). Poslechové činnosti mohou být delší, ovšem záleží na tom, aby měly činnostní charakter a ten se proměňoval. V části instrumentální postrádám uplatňování orffovských myšlenek při jejich modernizaci Českou Orffovou společností a další inovační záměry České společnosti pro hudební výchovu, Jurkovičovy společnosti, Unie hudebních pedagogů, Tyto společnosti dlouhodobě hledají nové cesty, jak kvalitní hudbě zprostředkovat vstup do dětského hudebního vědomí. I v tomto smyslu bych si dovilil dát impuls k dalšímu propracování tématu na vyšší odborný stupeň. Předložená práce vychází z dostatečného množství odborné literatury a z dalších internetových zdrojů, které v práci odpovídajícím způsobem cituje. V Závěru si autorka uvědomuje velké potence hudby v rozvoji každého dítěte a význam hudby obecně.

Jazyková stránka:

V práci jsou gramatické nedostatky. Na straně 4 (“lidská osobnosti”), na straně 24 (“Píseň můžeme navázat na další aktivitu”), scházející interpunkce na straně 24 (“Dětem jsem dala otázku o kom...”) , nelogické větné spojení na straně 25 (“zda textu rozumí a nepochopily úryvek...”) , na straně 25 je chybně zapsáno sloveso “za zívali”, na straně 25 je chyba (“semnou”). V textu jsou další drobné chyby gramatické a stylistické. Jinak je předložený text na odpovídající úrovni bakalářského stupně.

Formální stránka:

Bakalářská práce je po formální stránce v pořádku. Je progresivně uspořádána do kapitol a subkapitol a text je citován podle státní normy. Obsahuje celkově 53 stran textu a 4 strany vysvětlujících a obrazových příloh.

Otázky k obhajobě:

Charakterizujte z odborného hlediska hudební schopnosti, hudební dovednosti a hudební činnosti. Pojedejte o souvislosti řeči a zpěvu a pojmenujte společné jmenovatele, tzv. múzické faktory řeči. Myslíte si, že se zpěv vyvíjí na základě kvalitního řečového projevu a nebo je tomu jinak?

Hodnocení:

Předloženou bakalářskou práci doporučuji k obhajobě a její kvalitu hodnotím *“dobře”*.

V Plzni dne 29.7.2023

Doc. PaedDr. Miloš KODEJŠKA, CSc.

.....